

Nr 188.

Av herr **Johansson** i Brånalt **m. fl.**, om anordnande för de värnpliktige av frivillig undervisning i vissa ämnen.

För att på bästa sätt kunna fylla uppgiften som medborgare i samhället ställas allt större fordringar på den enskilde individen, ej minst då det gäller kunskaper och insikter. Enligt vår mening få nu ej mer än omkring en femtedel av våra ynglingar tillfälle att erhålla mera undervisning än vad som bibringats dem i folkskolan. Därför anse vi det skulle bliva till stort gagn om åtgärder vidtogos, som kunde bereda de övriga fyra femtedelarne av vårt lands ynglingar tillfälle att komplettera sina i många fall bortglömda folkskolekunskaper och bliva till nytta och gagn ej blott för dessa utan även för hela vårt folk.

Förverkligandet av denna tanke kräver stora kostnader, om en sådan undervisning skulle anordnas fristående. Därför vore det önskvärt, om den kunde anordnas i samband med någon annan undervisning, t. ex. med värnpliktens fullgörande, även om undervisningen därvid helt naturligt måste erhålla mindre omfattning än vad som eljest kunde vara önskvärt, alldenstund den i detta fall alltid måste meddelas under de värnpliktiges fritid.

I den kungl. propositionen, om förlängd värnpliktsövning med rekrytskola under vintermånaderna, lämnas oss ett tillfälle att på ett både praktiskt och billigt sätt förverkliga denna tanke. Under höst- och vinterkvällarne kunde, på de värnpliktiges fritid, undervisning meddelas de utav de värnpliktige som så önska, ty att deltagandet i undervisningen skulle vara frivillig förutsättes.

Som undervisare kunde, förutom officerare, användas lämpliga frivilliga värnpliktige från universitet och seminarier.

Undervisningen borde enligt vår tanke huvudsakligen meddelas i svenska språket, skrivning, räkning och enklare bokföring, speciellt lantbruksbokföring, varjämte föreläsningar i allmänbildande ämnen även böra ifrågakomma.

Bihäng till senare riksdagens protokoll 1914. 4 saml. 73 häft. (Nr 188—189).

Ifall en sådan undervisningsplan bleve förverkligad, vi upprepa ännu en gång att denna undervisning endast skulle äga rum å de värnpliktiges fritid, skulle de långa vinterkvällarne i kasärnerna, vilka många anse komma att av de värnpliktige användas på ett demoraliserande sätt, i stället kunna utnyttjas och användas på ett sätt, som komme att lända såväl de värnpliktige själva till nytta i hela deras framtida liv och verksamhet som ock, därom äro vi övertygade, till gagn och välsignelse för hela vårt kära fädernesland.

Det kan ej begäras att åtminstone de lärarekrafter som erhållas från de värnpliktiges led skola användas utan någon ersättning, varför en utgift härför erfordras. Utom denna utgift tillkommer helt naturligt en del andra för planens förverkligande erforderliga kostnader men med den begränsade omfattning som nu kan givas undervisningen, med hänsyn till att den icke bör taga någon som helst tid från de militära övningarne och vad därtill hör, torde kostnaderna kunna begränsas till några hundra kronor pr år och truppförband.

Under återopande av vad vi här anfört få vi vördsamt hemställa,

att riksdagen ville för sin del besluta, att, på sätt vi ovan uttalat, undervisning för de värnpliktige vid de olika truppförbanden skall anordnas.

Vördsammast anhålles om remiss härav till särskilda utskottet.

Stockholm den 7 juni 1914.

Nils Johansson,
Brånalt.

David Pettersson.

Sam. Söderberg.

A. Henrikson
i Heberg.

E. Eurén.

N. E. Nilsson.

Wilh. Andersson.

Emil Bengtsson.

S. Welin.

Pehr Aug. Anderson.

I motionens syfte instämma:

Anders Olsson.

O. Johanson.

Karl Karlsson,
Mo.

A. R. Rosenqvist.

N. Gust. Åkerlindh.